ÖSTERGÖTLANDS LÄNS
HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAP

GÄSSENS PÅVERKAN PÅ HÖSTSÅDDENS ÖVERVINTRING OCH AVKASTNING

Delrapport 1, 1990 års resultat

Jordbrukarna runt Tåkern upplever att gässen skadar grödan och sänker skörden kraftigt genom betning när gässen stannar vid Tåkern under sin flyttning. Detta projekt syftar till att försöka belysa hur stor påverkan gässen har på grödan.

Tåkernfonden WWF har bidragit med stöd till projektet så att det har kunnat genomföras. Försöket startade hösten 1989 och beräknas fortsätta under tre skördeår.

Det finns inga allmänna försöksmetoder för den här typen av skador varför första årets försök också var ett provår för metoden. Försöksmodellen visade sig att fungera tillfredsställande.

Det sattes upp nät på fälten för att avskärma gässen från att beta inom vissa ytor. Försöksfälten valdes ut så att de fanns på tre olika platser runt Tåkern. Tyvärr var ett försök tvunget att kasseras eftersom det inte hade varit några gäss på platsen. På de övriga platserna var betestrycket godtagbart. Försöket fullföljdes på Kyleberg, Svanshals och Bårstad, Borghamn. Försöken har avräknats vid flera tillfällen för att följa grödans utveckling. Skörden har utförts med Hushållningssällskapets parcellskördetröskor och därefter har proven analyserats på laboratorium.

Vintern 1989/90 var en mycket mild vinter och grödan började sin tillväxt tidigt på våren. Detta gynnar grödans utveckling så att den har större möjlighet att bestockas och ge en högre skörd. Våren och försommaren blev mycket torr vilket medförde att den vegetativa utvecklingen inte blev lika kraftig som väntat. I försöket på Kyleberg var det mycket ogräs som konkurrerade med vetet och dessutom gjorde fältet mer attraktivt för gässen. Ogräsförekomsten var så kraftig att grödan blev tillbakasatt. I tabellen på nästa sida redovisas resultatet från 1990 års försök.

Försöket på Bårstad gav endast 100 kg/ha i merskörd där gässen inte hade betat. Detta trots att tydliga skillnader syntes på fältet under hösten och våren.

Däremot var skördeskillnaden betydligt större för försöket på Kyleberg. Där gässen inte hade betat var skörden 900 kg/ha högre än i de betade rutorna. Försöket var mycket kraftigt betat och trampat av gässen. Skillnaden hade troligen varit större, om hösten och våren hade varit blötare så att trampskadorna fått större betydelse.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Postgiro	Bankgiro	Organisationsnummer
Box 275 581 02 Linköping	Repslagaregatan 19	013-12 95 20	013-10 27 94	3 53 70 - 6	458-9370	262000-0048

	Bårstad		Kyleberg *	
	Betat	Obetat	Betat	Obetat
Skörd, kg/ha	6 090	6 200	4 180	5 080
Proteinhalt, % av ts	8,9	9,3	14,5	12,4
Tusenkornvikt, g	48,3	45,1	44,9	46,0
Rymdvikt, g/l	844	848	561	548
Antal plantor/m^2, våren	262	254	192	204
Antal skott/m^2, våren	603	603	555	630
Antal ax/m^2	427	433	399	429

* Skörderesultatet från Kyleberg är inte korrigerat för vattenhalt och renhet pga av missförstånd i hanteringen. Skördesiffran skulle troligen vara något lägre när hänsyn tas till vattenhalten. Skillnaderna är dock så stora i försöket att det inte förändrar utfallet.

Utifrån övriga kvalitetsegenskaper är det svårt att dra några slutsatser, då skillnaderna har varit ganska små mellan obetat och betat.

Några slutsatser går inte att dra av endast ett års resultat. Årets resultatet tyder dock på att kraftiga betskador av gäss ger tydlig skördenedsättning, samtidigt som grödan klarar av att kompensera sig till viss del.

Kommentar

Redovisningen från hushållningssällskapet innehåller inga uppgifter om vilken eller vilka gåsarter som betat på fälten och inte heller någon gradering av betespåverkan enligt projektplanen. Elenore Wallin förklarar detta med att försöken påbörjades på hösten 1989 innan man visste om man skulle få medel eller ej. Tåkernfonden WWF:s beslutsgrupp behandlade ansökan i februari 1990. I årets verksamhet ingår uppgifter om gäss på åkrarna.

Sverker Kärrsgård